

eksakte behandling af bundforholdene fremlægges i en detaljeret beskrivelse og ledsages af et værdifuldt kortmateriale. Det hidtil foreliggende er imidlertid nærmest af deskriptiv art og har form af en betænkning, men der vil utvivlsomt kunne udtrages en mængde værdifulde, systematiske videnskabelige resultater. Man må derfor med stor interesse imødesee materialets videre bearbejdelse.

Niels Nielsen.

T. W. Freeman: *Pre-famine Ireland. A study in historical geography.* Manchester University Press. 1957. 352 sider. 13 × 22 cm. 43 fig. og kort. Pris: 35 sh.

T. W. Freeman har gennem en lang årrække været knyttet til Trinity College i Dublin og til Irlands Geografiske Selskab, og hans studier over nutidens Irland er velkendte og højt vurderede. I nærværende bog har han givet et andet væsentligt bidrag til Irlands kultur-geografiske udvikling, nemlig en redegørelse for situationen forud for katastrofen 1845—52, hvorunder Irlands befolkning på grund af hungersnød, sygdom og udvandring faldt fra ca. 8,5 til ca. 6 millioner. Som bekendt var den umiddelbare årsag kartoffelsygen, men den forudgående befolknings- og erhvervsmæssige udvikling indeholdt adskillige momenter af faretruende karakter, og det er netop disse forhold, der belyses så skarpt og klart gennem Freemans nu udkomne værk.

Fra 1767—1845 voksede Irlands befolkning fra 2,5 til 8,5 millioner. Landet var meget stærkt overbefolket og ernæringsforholdene utilfredsstillende. Allerede inden 1845 var der en betydelig udvandring til Storbritannien og til oversøiske lande og en anselig sæsonvandring (1841: 60.000) til England og Skotland.

Den industrielle udvikling var utilstrækkelig til opretholdelsen af en rimelig levestandard, og landbruget var præget af en hård kamp for føden på ganske små brugsenheder, der var opstået ved en vidt-dreven opdeling i enheder af så ringe størrelse, at de ikke kunne ernære en familie. Kun en ganske fåtallig overklasse havde rimelige eller endog rige kår, medens det langt overvejende flertal levede på sultegrænsen med en diæt, der i fremtrædende grad var baseret på kartofflen, medens korn, smør og kød måtte eksporteres. I dette agrarisk prægede proletarsamfund ramte kartoffelsygen med uhyggelig styrke.

Det er ikke muligt her at give en blot nogenlunde fyldestgørende redegørelse for Freemans arbejde, men der er næppe tvivl om, at hans resultater i det store og hele er velunderbyggede og troværdige.

I en række vesteuropæiske lande, deriblandt Danmark, har man fra perioden 1830—45 detaillerede og pålidelige statistiske oplysninger, og dette er også tilfældet i Irland, hvor forholdene for året 1841 er særdeles vel oplyst — på samme måde som man for Danmarks vedkommende kan støtte sig på den store statistiske behandling af året 1836.

Selvom fremstillingen er og må være tung og mættet med kendsgerninger, læser man bogen med den største interesse. Der foreligger en række undersøgelser af selve katastrofeårene, men en tilsvarende, på een gang dybtgående og overskuelig analyse af katastrofens erhvervs-geografiske forudsætninger har man hidtil ikke haft. Freemans bog er derfor ikke blot et vigtigt bidrag til kundskaben om Irlands udvikling i det 19' århundrede, men tillige til forståelsen af de almene og skæbnesvangre problemer, der knytter sig til fænomener, som i korthed kan betegnes som: sultens geografi.

Niels Nielsen.

Behrmann, R. B.: Die geotektonische Entwicklung des Apennin-Systems. Geotektonische Forschungen, herausg. von H. Stille und Fr. Lotze. Heft 12. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung. Stuttgart 1958. 17 × 25 cm. 99 sider, 2 tavler og 21 fig. i teksten. DM 25,60.

Dette hefte af geotektonische Forschungen er lettere læseligt og af mere almen interesse end de fleste af de foregående, idet det omhandler Italiens geologiske udvikling. Bogen er delt i 3 hovedafsnit, hvoraf det første giver en oversigt over den paleogeografiske og tektoniske udvikling i den italienske halvø og dens nærmeste omgivelser, medens det andet hovedafsnit handler om Apeninerbjergkædens opbygning og det sidste hovedafsnit apenninerfoldningens sammenhæng med og indpasning i det vestmediterrane foldningssystem.

Calabrien, Sardinien og det vestlige Corsica rantes allerede af såvel den kaledoniske som den hercyniske foldning og var således i slutningen af permperioden konsoliderede til en stiv blok, uden om hvilken de senere geosynklinaler og apenninske foldekæder dannedes. Apenninerne er ikke en direkte fortsættelse af Vestalperne, idet disse fra Savoyen fortsætter mod syd og ender blindt i det østlige Corsica. Disses opfoldning finder sted i den ældre del af tertiærtiden, og i samme tidsrum foldes også Nordapenninerne, hvorimod den centrale og sydlige del af Apenninerne først foldes op i miocæn og pliocæn. Foldningsprocessen vandrer fra vest mod øst og syd.

I nedre miocæn ligger endnu mod vest det tyrrhenske fastland